

Acil Serviste Değerlendirilen Adli Olguların Demografik Özellikleri

Demographic Characteristics of Forensic Investigation in Emergency Service

Egemen Küçük¹, Candan Günel²

¹ Sakarya Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Acil Tıp Kliniği Sakarya

² Sakarya Üniversitesi Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Kliniği Sakarya

Öz

Amaç: Bu çalışmada, son bir yıl içinde hastanemiz Acil Tıp Kliniğinde adli olarak değerlendirilen olguların demografik özelliklerinin incelenmesi ve böylece adli olgu profilinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Son bir yıl içerisinde hastanemiz Acil Tıp Kliniğine başvuran adli olgular, başvuru tarihi, yaş, cinsiyet ve olgu türüne göre değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde, SPSS for Windows 16.0 programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistik yöntem kullanılarak veriler, ortalama ve yüzde biçiminde ifade edildi.

Bulgular: Adli olgu başvuruları en çok hayatın üçüncü ve dördüncü dekatlarında görülmektedir ve hastaların çoğunluğu erkektir. Kadın hastaların yaş ortalaması, erkeklere göre daha düşüktür. İlaç alımları ve karbonmonoksit zehirlenmeleri kadınlarda, diğer adli olgu türleri ise erkeklerde daha sıktır, ateşli silah yaralanmaları ve uyuşturucu kullanımında erkek hakimiyeti daha belirgindir. En yüksek yaş ortalamaları CO zehirlenmesinde, en düşük yaş ortalamaları ise uyuşturucu kullanan hastalarda görülmektedir. Adli olgu başvuruları, ilkbahar ve yaz aylarında artış göstermektedir ve en fazla adli olgu türü trafik kazasıdır.

Sonuç: Hastanemiz acil servisine başvuran adli olguların çoğu genç erişkin yaşta erkeklerdir. Özellikle travma bölümünde çalışan hekimler, ilkbahar ve yaz aylarında artan adli olgular açısından dikkatli olmalıdırlar. Genç yaş erkeklerde uyuşturucu kullanımı, kadınlarda ilaç alımları ve ileri yaş kadınlarda karbon monoksit zehirlenmeleri, adli olgular açısından akılda tutulmalıdır.

(Sakarya Tıp Dergisi 2016, 6(2):100-105)

Anahtar Kelimeler: Acil servis, adli olgu, demografik özellikler

Abstract

Objective: In this study, we aimed to investigate the demographic characteristics of the forensic cases in our emergency room in the last one years, thus to reveal the profile of the judicial cases.

Materials and Methods: Forensic cases that admitted to our emergency room in the last one year, were evaluated according to date, age, sex and case type.

Methods: SPSS for Windows 16.0 was used to statistical analysis of the data. The data was expressed in average and percent format by using the descriptive statistics method.

Results: Most of forensic applications were seen in the third and fourth decade of the life and most of the cases were male. The mean age of females were lower than males. Drug and carbon monoxide poisoning were more common in females and the other types of forensic cases were more common in males. Male domination was more prominent in gunshot wounds and illicit drug use. The highest average age was seen in carbon monoxide poisoning and the lowest average age was seen in illicit drug use. Forensic applications showed an increase during the spring and summer months and most common forensic case type was traffic accident.

Conclusion: Most of the forensic cases admitted to emergency room are young adult age males. Physicians working in the trauma section, must be careful in terms of forensic cases during the spring and summer months. Illicit drug using should be keep in mind in young age males, suicidal drug using in young age females and carbon monoxide poisoning in older age females in respect to forensic cases.

(Sakarya Med J 2016, 6(2):100-105)

Keywords: Emergency service, forensic case, demographic characteristics.

GİRİŞ

Adli olgular, Acil Tıp Kliniklerine başvuruların önemli kısmını oluştururlar ve özellikle travma bölümlerinde çalışan hekimler, adli olgularla daha sık karşılaşmaktadır.¹ Dış etkenler sonucu, kişilerin beden ve ruh sağlığının bozulmasına ya da ölüme neden olan her olay, adli olgu olarak değerlendirilir.² Hastanelerin Acil Servislerine müracaat eden darp, trafik kazası, ateşli silah ve patlayıcı madde yaralanması, her türlü alet yaralanması, yanık, elektrik çarpması, asfiksi, işkence ve kötü muamele, çocuk istismarı, düşme ve diğer yaralanmalar, zehirlenmeler, intihar girişimleri gibi tüm olgular adli olgu niteliği taşımaktadır.³ Adli olgularla karşılaşıldığı durumlarda, durumun adli makamlara ihbar edilmesi ve hasta hakkında rapor düzenlenmesi, acil hekimlerinin temel görev ve sorumluluklarından birisidir.⁴ Literatür incelendiğinde, çeşitli Acil Tıp Kliniklerince yapılan, adli olgularda demografik özelliklerin geriye dönük olarak incelendiği birçok çalışmaya rastlanmıştır. Acil Tıp Kliniğine başvuran adli olgu sayılarının, türlerinin ve demografik özelliklerinin bilinmesi, bu kliniklerin yapılanmasında önemli avantajlar sağlayacaktır. Bu çalışmada; son bir yıl içinde hastanemiz Acil Tıp Kliniğine başvuran adli olgular incelendi, olgu sayılarının aylara göre dağılımı belirlendi, adli olgu türü ve adli olgunun türüne göre hastaların yaş ve cinsiyet dağılımları belirlendi, böylece adli olgu profilinin ortaya çıkarılması amaçlandı.

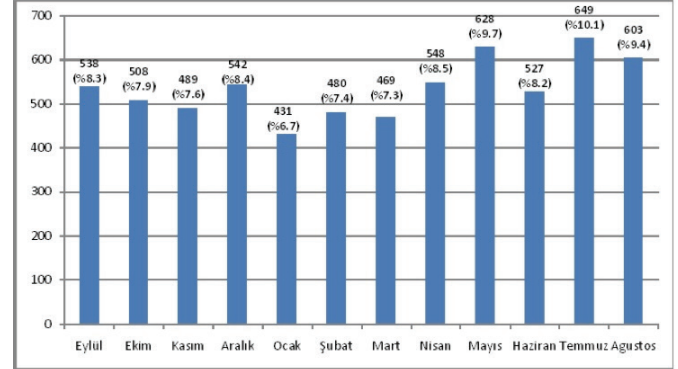
GEREÇ ve YÖNTEM

Son bir yıl içerisinde hastanemiz Acil Tıp Kliniğine başvuran adli olguların belirlenmesi için, 01.09.2014 ve 31.08.2015 tarihleri arasında hastanemiz veri tabanı, geriye dönük olarak incelendi. Çalışmanın retrospektif doğası nedeniyle etik kurul onayı alınmadı. Elde edilen adli olgular, başvuru tarihlerine, olguların yaşına, cinsiyetine, olgunun türüne göre değerlendirildi. En sık görülen ilk dokuz adli olgu türü yaş, cinsiyet ve ait oldukları yaş aralığına göre ayrıca değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde, SPSS for Windows 16.0 istatistik programı (SPSS: An IBM Company, version 16.0, IBM Corporation, and Armonk, New York, USA) kullanıldı. Tanımlayıcı istatistik yöntem kullanılarak veriler, ortalama ve yüzde biçiminde ifade edildi.

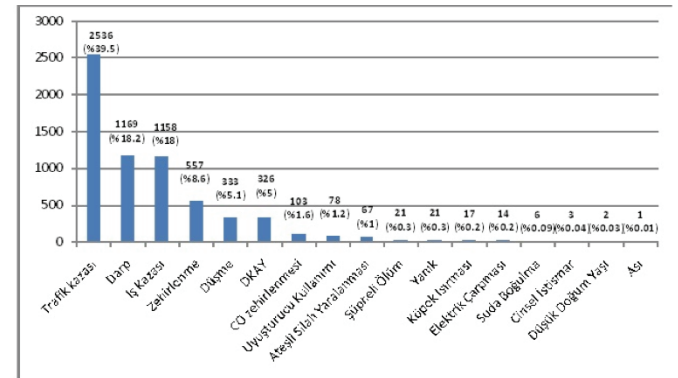
BULGULAR

Son bir yıl içerisinde, hastanemiz Acil Tıp Kliniğinde toplam 304.845 hasta başvurusunun olduğu ve bunların 6412 ta-

nesinin (% 2.1) adli olgu olduğu belirlendi. Aylara göre adli olgu sayılarının dağılımı Şekil 1'de gösterilmektedir. Şekilden de görüldüğü gibi, ilkbahar ve yaz aylarında, adli vaka başvuru sayılarının kısmen arttığı belirlendi. Vakaların %23.93'nün (n=1535) sonbahar, %22.66'sının (n=1453) kış, % 25.65'nin (n=1645) ilkbahar ve %27.74'nün (n=1779) yaz aylarında acil servisimize başvurduğu tespit edildi.

Adli olgular türlerine göre değerlendirildiğinde, en fazla adli olgu türlerinin trafik kazası (%39.55), darp (%18.23), iş kazası (%18.05), zehirlenme (%8.68), düşme (%5.39), delici kesici alet yaralanması (%5.08), karbonmonoksit (CO) zehirlenmesi (%1.60), uyuşturucu kullanımı (%1.21) ve ateşli silah yaralanması (%1.04) şeklinde sıralandığı görüldü. Adli olguların türlerine göre sayılarının dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir.

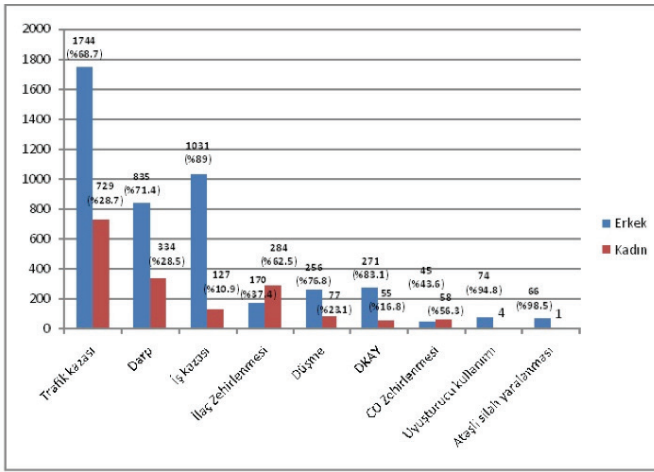

DKAY, Delici kesici alet yaralanması, CO, Karbon monoksit

Zehirlenme olguları ayrıca değerlendirildiğinde, bunların 454 tanesinin intihar amaçlı ya da kazara ilaç alımları, 35 tanesinin mantar zehirlenmesi, 34 tanesinin gıda zehirlenmesi, 21 tanesinin etil alkol, metil alkol ve çamaşır suyu gibi sıvı ajanlara bağlı zehirlenmeler ve 13 tanesinin ise organofosfat zehirlen-

mesi olduğu belirlendi.

Adli olgular genel olarak cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde, hastaların %72.03'nün (n=4619) erkek, %27.96'sının (n=1793) kadın olduğu belirlendi. En sık görülen dokuz adli olgu türüne göre kadın erkek sayıları Şekil 3'de gösterilmiştir. İntihar amaçlı ya da kazara ilaç alımları ve CO zehirlenmeleri haricinde tüm adli olgu türlerinde, erkek hakimiyeti göze çarpmaktadır, bu hakimiyet özellikle ateşli silah yaralanması ve uyuşturucu kullanımında daha belirgindir.

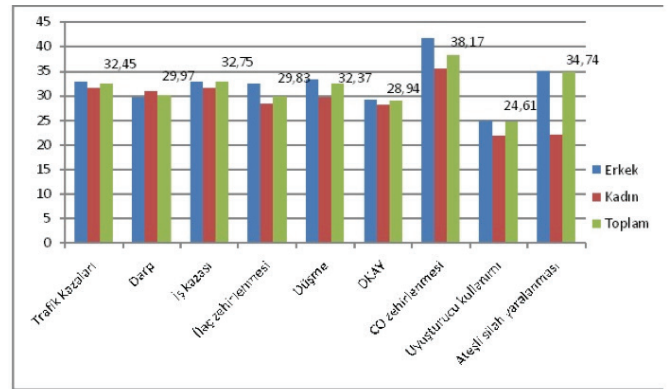

DKAY; Delici kesici alet yaralanması, CO; Karbon monoksit

Hastanemiz Acil Tıp Kliniğine başvuran tüm adli olgular göz önüne alındığında, hastaların yaş ortalamasının 31.94 olduğu belirlendi. Kadınlarda yaş ortalaması 28.65 iken erkeklerde

32.49 idi. En sık görülen dokuz adli olgu türünde, hastaların cinsiyetlerine göre yaş ortalamaları ve toplam yaş ortalamalarının dağılımı Şekil 4'de gösterilmiştir. En yüksek yaş ortalamaları CO zehirlenmesinde, en düşük yaş ortalamaları ise uyuşturucu kullanan hastalarda görülmektedir.

En sık görülen dokuz adli olgu türünün, ait oldukları yaş aralığına göre sayısal dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir. Adli olguların büyük çoğunluğu, hayatın üçüncü ve dördüncü dekatında görülürken, düşme olguları daha çok altı, yedi ve sekizinci dekatlarda, uyuşturucu kullanımı ise ikinci ve üçüncü dekatlarda görülmektedir.

DKAY; Delici kesici alet yaralanması, CO; Karbon monoksit

TARTIŞMA

Acil Tıp Kliniklerine başvuran adli olguların demografik özellik

Tablo 1. Adli olgu türünün ait olduğu yaş aralığına göre sayısal dağılımı.

	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100
Trafik Kazası	87	108	422	727	615	297	179	57	32	12
Darp	49	241	309	268	136	98	35	21	9	3
İş Kazası	-	108	375	441	189	32	13	-	-	-
İlaç zeh.	7	77	123	131	71	21	13	4	7	-
Düşme	41	28	27	22	39	54	59	45	14	4
DKAY	4	74	84	91	31	21	14	4	3	-
CO zeh.	2	20	18	17	17	18	6	3	2	-
Uyuşturucu	-	16	49	12	-	1	-	-	-	-
ASY	-	3	19	28	13	3	1	-	-	-
TOPLAM	368 (%5.7)	675 (%10.5)	1426 (%22.2)	1737 (%27.1)	1111 (%17.3)	545 (%8.5)	320 (%4.9)	134 (%2.09)	67 (%1.04)	19 (%0.29)

İlaç zeh.; ilaç zehirlenmesi, DKAY; Delici kesici alet yaralanması, CO zeh.; Karbon monoksit zehirlenmesi, ASY; Ateşli silah yaralanması.

lerinin değerlendirildiği birçok çalışmada, erkek olguların sayısının kadınlara göre belirgin şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalarda olguların yaş ortalamalarının, 27.3 ve 32.41 aralığında değiştiği ve adli olgulara en çok 20 – 29 ve/veya 30 – 39 yaş aralığında rastlandığı belirlenmiştir. Literatür ile uyumlu olarak yaptığımız çalışmada, olguların %72.03'nün erkek, %27.96'sının kadın olduğu, olguların yaş ortalamalarının 31.94 olduğu ve en çok hayatın üçüncü ve dördüncü dekatlarında adli olgulara rastlandığı belirlendi. Çalışmamızda kadınların yaş ortalamasının (28.65), erkeklerin yaş ortalamasına (32.49) göre düşük olduğu belirlendi. Kapçı ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada, kadın ve erkek olguların yaş ortalamaları arasında istatistiksel bir fark saptanmamıştır.⁵ Benzer şekilde Korkmaz ve arkadaşları da, kadın ve erkek olguların yaş ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptamamıştır.⁶ Çalışmamıza benzer şekilde Çakır ve arkadaşları, kadınların yaş ortalamasının erkeklere göre düşük olduğunu belirlemişlerdir.⁷

Çalışmamızda, intihar amaçlı ya da kazara ilaç alımları ve CO zehirlenmelerinin en sık kadınlarda, diğer tüm adli olgu türlerinin ise erkeklerde fazla görüldüğü, erkek/kadın oranının ateşli silah yaralanması ve uyuşturucu kullanımında en yüksek değerde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, en yüksek yaş ortalamalarının CO zehirlenmesinde, en düşük yaş ortalamalarının ise uyuşturucu kullananlarda olduğu belirlenmiştir. Karacaoğlu ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada, intihar girişimi nedeniyle acil servise başvuran hastaların demografik özellikleri incelenmiş ve çalışmamıza benzer şekilde, bu hastaların %73.1'nin kadın, %26.9'nun erkek olduğu belirlenmiş, en sık intihar girişim yönteminin ise ilaç alımı (%90.6) olduğu ifade edilmiştir.⁸ Benzer bir çalışmada Atlı ve arkadaşlarıncı yapılmış ve olguların %78'nin kadın olduğu, en sık intihar girişim yönteminin ise ilaç alımı (%93.4) olduğu belirlenmiştir.⁹ Arıcı ve arkadaşlarının yaptığı farklı bir çalışmada, çalışmamıza benzer şekilde CO zehirlenmesinin kadınlarda daha fazla görüldüğü ve yaş ortalamasının 36.2 olduğu belirlenmiştir.¹⁰ Benzer şekilde Genç ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada CO zehirlenmesinin kadınlarda daha fazla görüldüğü (%52.9) ve hastaların yaş ortalamalarının 38.4 olduğu belirlenmiştir.¹¹ Karaca ve arkadaşları çalışmalarında, acil serviste ateşli silah yaralanmalarını değerlendirmişler ve çalışmamıza benzer şekilde, hastaların %90.1'nin erkek olduğunu ve yaş ortalamalarının 36 olduğunu belirlemişlerdir.¹² Uyuşturucu madde kullanımı,

günümüzde genç erişkinler arasında majör bir sağlık problemi olarak yerini korumaya devam etmektedir.¹³ Çalışmamızda, uyuşturucu madde kullanımı nedeniyle adli kayıt altına alınan hastaların %94.8'nin erkek olduğu ve hastaların yaş ortalamasının 24.61 olduğu belirlendi. Benzer şekilde, Barratt ve arkadaşlarıncı yapılan bir çalışmada, Avusturalya da uyuşturucu madde kullanımı için ortalama yaşın 27 olduğu kullanıcıların %77'sinin erkek olduğu belirlenmiştir.¹⁴ Yine benzer bir çalışmada Hoyte ve arkadaşları, uyuşturucu madde kullanımı için ortalama yaşın 22.5 olduğunu ve kullananların %74.3'nün erkek olduğunu ifade etmişlerdir.¹⁵

Literatür incelendiğinde konu ile ilgili yayınların tümünde, adli olgu başvurularının ilkbahar ve yaz aylarında daha yüksek olduğu belirlenmiştir.¹⁶⁻¹⁷⁻¹⁸⁻¹⁹ Çalışmamızda da, literatür ile uyumlu olarak acil servisimize başvuran adli olgu sayısının, ilkbahar ve yaz aylarında daha yüksek olduğunu belirledik. Son bir yıl içerisinde acil servisimize en sık başvuran adli olgu türünün trafik kazası, ikinci en sık olgu türünün ise darp olduğunu belirledik. Benzer şekilde, yapılan birçok çalışmada trafik kazaları ve darp vakalarının, en sık görülen adli olgu türleri olduğu belirlenmiştir.¹⁶⁻²⁰⁻²¹⁻²² Kapçı ve arkadaşları yaptıkları çalışmada, en sık adli olgu türünü darp, ikinci en sık adli olgu türünün ise trafik kazası olduğunu ifade etmişlerdir.⁵ Türkmen ve arkadaşlarıncı yapılan diğer bir çalışmada, trafik kazaları en sık neden olarak işaret edilirken, darp vakaları on ikinci en sık başvuru nedeni olarak belirlenmiştir.¹⁸ Çalışmamızda, en sık zehirlenme tiplerinin sırasıyla; intihar amaçlı ya da kazara ilaç alımları, CO, mantar, besin, kimyasal ajan ve organofosfat zehirlenmeleri olduğu belirlendi. Benzer sonuçlar Gürbüz,²¹ Güven¹⁶ ve arkadaşlarıncı yapılan iki ayrı çalışmada da elde edilmiştir.

Çalışmamızın en önemli kısıtlayıcı özelliği, adli nitelikte olan ancak kayıt altına alınmamış olguların çalışmamıza dahil edilememesidir. Bununla beraber kayıt altına alınan olguların, adli olguların geneli hakkında fikir verebileceği düşünülmüştür.

Sonuç olarak; hastanemiz acil servisinde değerlendirilen adli olguların çoğunluğu, 20-40 yaş aralığındaki erkek hastalardan oluşmaktadır. Adli olguların en sık karşılandığı travma bölümünde çalışan hekimler, özellikle ilkbahar ve yaz aylarında artan adli olgular açısından dikkatli olmalıdırlar. Özellikle genç

yaştaki erkeklerde uyuşturucu kullanımı, kadınlarda ise intihar amaçlı ilaç alımları, adli olaylar açısından göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle kış aylarında acil servise başvuran ileri yaş kadınlarda, karbon monoksit zehirlenmeleri akılda tutulmalıdır.

References

- Koç S, Çetin G, Kolasayın Ö. Acil Olgularda Hekimin Yasal Sorumluluğu ve Adli Tıp Sorunları. *Sendrom* 1994;6:54-59.
- Beyaztaş FY. Adli Rapor Konusunda Hekim Sorumluluğu. *Anadolu Psikiyatri Derg* 2000;1:231-234.
- Tümer AR, Ketten A, Karacaoğlu E. Adli olgu bildirim ve adli raporlar. *Acta Medica* 2010;41:128-134.
- Tüzün B, Elmas İ, Akyay E. Adli Rapor Düzenleme Zorunluluğuna Hekimlerin Yaklaşımı. *Adli Tıp Bülteni* 1998;3:27-31.
- Kaççı M, Türkdöğen KA, Akpınar O, Duman A, Bacakoğlu G. Acil Serviste Değerlendirilen Adli Olguların Demografik İncelenmesi. *J For Med* 2015;29(2):67-74.
- Korkmaz T, Kahramansoy N, Erkol Z, Sarıçil F, Kılıç A. Acil Servise Başvuran Adli Olguların ve Düzenlenen Adli Raporların Değerlendirilmesi. *Med Bull Haseki* 2012;50:14-20.
- Çakır Z, Aslan Ş, Bilir Ö, Kandış H, Uzkeser M, Ocak T, ve ark. Acil Servise Başvuran Adli Nitelikteki Travma Vakalarının Geriye Dönük Analizi. *J Acad Emerg Med* 2006;4(6):32-37.
- Karacaoğlu E, Ketten A, Akçan R, İçme F, Karagöl A, Avcı E. Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine İntihar Girişimi Nedeniyle Başvuran Olguların İncelenmesi. *J For Med* 2012;26(3):171-179.
- Atli A, Uysal C, Kaya MC, Bulut M, Güneş M, Karababa İF, ve ark. Acil Ünitesine İntihar Girişimi Nedeniyle Başvuran Olguların Değerlendirilmesi: Şanlıurfa Örneklemi. *JMOOD* 2014;4(3):110-114.
- Arıcı AA, Demir Ö, Özdemir D, Ünverir P, Tunçok Y. Acil Servise Başvuran Karbonmonoksit Maruz Kalımları: On Dört Yıllık Analiz. *Deu med j* 2010;24(1):25-32.
- Genç S, Aygün D. Karbonmonoksit Zehirlenmesinde Karboksihemoglobin Düzeyi, Zehirlenmenin Şiddeti ve Mini Mental Durum Testi Skalası Arasındaki İlişki. *Tr J Emerg Med* 2013;13(1):25-32.
- Karaca MA, Kartal ND, Erbil B, Öztürk E, Kunt MM, Şahin TT, et al. Evaluation of gunshot wounds in the emergency department. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg* 2015;21(4):248-255.
- Heyman RB, Anglin TM, Copperman SM, Joffe A, McDonald CA, Rogers PD, et al. American Academy of Pediatrics. Committee on Substance Abuse. Marijuana: A continuing concern for pediatricians. *Pediatrics* 1999;104:982-985.
- Barratt MJ, Cacic V, Lenton S. Patterns of synthetic cannabinoid use in Australia. *Drug Alcohol Rev* 2013;32:141-146.
- Hoyte CO, Jacob J, Monte AA, Al-Jumaan M, Bronstein AC, Heard KJ. A characterization of synthetic cannabinoid exposures reported to the National Poison Data System in 2010. *Ann Emerg Med* 2012;60:435-438.
- Güven FMK, Bütün C, Beyaztaş FY, Eren ŞH, Korkmaz İ. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi. *Meandros Med Dent J* 2009;10(3):23-28.
- Demir ÖF, Aydın K, Turan F, Yurtseven A, Erbil B, Güllalp B. Acil servise başvuran çocuk adli olguların analizi. *Turk Arch Ped* 2013;48:235-240.
- Türkmen N, Akgöz S, Çoltu A, Ergin N. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisine Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi. *Uludağ Med J* 2005;31(1):25-29.
- Sunay MS, Faruk Ö. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne 1999- 2001 yılları arasında müracaat eden adli olguların değerlendirilmesi. *J For Med* 2003;17:47-53.
- Hakkoymaz H, Ketten HS, Artuç S, Üçer H, Bozkurt S, Okumuş M, Ketten A. Acil Serviste Düzenlenen Adli Raporların Türk Ceza Kanunu Kapsamında Değerlendirilmesi. *J Kartal TR* 2014;25(3):177-180
- Gürbüz N, Saygı Ş, Cila E, Demircan A, Keleş A. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı Erişkin Acil Servise Başvuran Adli Vakaların Analizi. *Gazi Med J* 2004;15:139-44.
- Seviner M, Kozacı N, Ay MO, Açıkalin A, Çökük A, Gülen M, ve ark. Acil Tıp Kliniğine Başvuran Adli Vakaların Geriye Dönük Analizi. *Cukurova Med J* 2013;38(2):250-260.

